

ÈPOCA II
Butlletí N° 15

ABRIL - MAIG : JUNY (Any 2005)

REIAL CERCLE ARTÍSTIC

INSTITUT

REIAL CERCLE ARTÍSTIC

INSTITUT BARCELONÈS D'ART
PALAU PIGNATELLI

Fundat el 1881

MARIANO ANDREU (1888-1976), SOCI DEL REIAL CERCLE ARTÍSTIC.
UN ARTISTA MÉS CONEGUT A L'ESTRANGER QUE AL NOSTRE PAÍS.

Andreu, de família benestant, va mostrar aviat la seva vocació artística, sent un creador exquisit. Destacà per les seves habilitats tècniques i artístiques en diverses disciplines: el dibuix, la pintura, l'escultura, l'esmalt, i el gravat.

Fins els anys vint es dedicà a l'esmalt i treballà el coure, creant tot tipus d'objectes decoratius. Exposà amb els seus amics Néstor, Ismael Smith i Laura Albéniz en el "Faïans Català" (1911) i repetia individualment el 1913. També exhibí la seva obra a les Galeries Laietanes (1916) i a l'Exposició promoció d'artistes del Cercle de Sant Lluc (1918). En aquest període Andreu fou membre del Reial Cercle Artístic, de l' 11 de març de 1916 fins al 28 de març de 1921, formant part del Jurat d'escultura per la convocatòria del concurs de la medalla del Reial Cercle de 1917.

Marxà a París i des de la seva arribada es centrà en el dibuix i la pintura on assolí una gran projecció internacional, per finalment centrar-se, sobretot, en la invenció de decorats i figurins teatrals. Paral·lelament, mai abandonà la il·lustració de llibres i de programes d'espectacles. Foren llibres de luxe valorats pel món bibliòfil per la seva perfecció i exquisida tècnica tan en la litografia com en els aiguaforts i els boix. D'entre els seus treballs són especialment remarcables els ambients lúdics recreats en aiguaforts a "Les papiers de Cléonthe" de J.L. Vaudoyer (1928) netament cisellats; l'expressivitat dels personatges en formes i moviments trets del boix a "La princesa Babylone" de Voltaire (1945); i l'esperit bohemí dels personatges del món del teatre litografiats a "L'Opera des Gueux" de J.Gay (1947).

Aconseguí la fama a París, tornant a Barcelona per exposar a la Sala Parés (1933) sense obtenir gaire ressò. Una paradoxa davant del reconeixement de les galeries i la premsa internacional. Des del 1911 fins al 1935 es presentà regularment als Salons de Tardor de París, repetint el 1937, i al mateix temps realitzà exposicions individuals a París, Munic, Londres, Brussel·les, Barcelona, Nova York, Los Angeles i Buenos Aires.

La seva participació en les exposicions individuals són un exemple del seu èxit i de la seva acceptació en els cercles artístics europeus, però són justament les exposicions col·lectives les que permeten fer un estudi a fons per extreure el que significà el nom Andreu a nivell internacional. Prestigi d'Andreu en parangó amb noms com el de Picasso, Dalí, Chagall, i d'altres artistes catalans de moda en el nostre país que no foren tan apreciats en aquells anys, però també de nombrosos artistes francesos com Delaunay o Rouault, entre d'altres. Per documentar aquest plantejament ens referirem, només, a dues cites en les quals intervingué Mariano Andreu, deixant palès que fou més ampli el ventall dels seus encontres amb altres artistes de renom.

L'any 1927 fou molt especial per Andreu perquè fou escollit junt a Picasso per a representar l'art francès en l'exposició d'Art Contemporani a Tokio i Osaka. La premsa d'aquell any esmentà aquest esdeveniment i el nom de l'artista català mereixí alguns articles, sent sol·licitat per participar en altres exposicions a la Galerie d'Art Druet (París) i a la Claridge Gallery (Londres).

Des del 1929 fins al 1950 Andreu exposà en les convocatòries a premi de l'Institute Carnegie de Pittsburgh amb altres artistes espanyols, sent guanyador de premi el 1933 amb "L'Harlequin" i el 1939 amb "The Duel with One's Self". Aquest darrer premi el compartí amb Marc Chagall qui presentà "The Betrothed", sobre tots dos s'escribí: "*The canvases of Chagall and Andreu, on the other hand, besides their technical qualities are enriched with a great imaginativeness. The two Europeans are both highly individualist painters and belong to the group of artists who have achieved international recognition*".

Entre els altres artistes participants cal assenyalar a José Gutiérrez Solana qui també obtingué el guardó el 1933 amb la "Procession" i a Salvador Dalí premiat l'any 1936 amb un "Essai Surrealiste". Altres noms com Hermenegildo Anglada i Camarasa, Emili Grau Sala, Joaquim Sunyer, Pere Pruna, Josep Montpou, Miquel Villà, Josep Togores figuren entre els artistes que exposaren junt a Mariano Andreu. Des del darrer premi aconseguit el 1939 Andreu no es tornà a presentar fins el 1950 amb "Carmelina" junt a Antoni Tàpies, Josep Togores, Pedro Gastò, Benjamin Palencia i Joaquim Sunyer entre d'altres. Cal assenyalar l'interès dels nostres artistes en acudir als premis Carnegie de l'Institute Pittsburgh i el reconeixement internacional assolit per Andreu, mentre que alguns d'aquests artistes catalans de fama reconeguda no obtingueren cap premi.

Mariano a Pittsburgh contribuí amb algunes de les seves obres més importants de la seva trajectòria artística: "Les ambulants", "Les Comediens" i "The judgement of Paris" (1929); "Dancing Lesson" i "Hortense's Bar" (1931); "L'Harlequin" i "Grapes" (1933); "Bacchus" i "Rosaura returns from the Market" (1934); "Bastinadoes" i la "Jeune Fille en Rose" (1935); "Isabelita" i "Orpheus" (1936); "The Woman Taken in Adultery" (1937); "Broken Rhythms" (1938); "The Duel with One's Self" (1939); i finalment "Carmelina" (1950).

"The Duel with One's Self" guanyadora del premi de l'Institut Carnegie de Pittsburgh el 1939. Exemple del seu món surrealista en parangó amb el de Dalí

"Bastinadoes" presentat el 1935 a l'exposició de l'Institut Carnegie de Pittsburgh. Exemple de la seva passió pels personatges de la Comèdia de l'Art.

A Andreu sempre li va atreure el món de la faràndula, el teatre i, fins i tot, el cinema, per tant compaginà la seva pintura amb escenografies i figurins pel món de l'espectacle. La tendència fou que a mida que passaven els anys, cada vegada més i amb més intensitat, s'implicava en aquest món dels actors, desapareixent el seu nom de les galeries. Des de les primeres passes al Künstler Theater de Munic amb "Odyseus" (1913) no s'aturà, participant en el ballet "Sonatina" per l'Opera Comique de París (1928); "Don Juan" coreografia de Fokin per l'Alhambra Theatre de Londres (1936); "La guerre de Troie n'aura pas lieu" per la companyia de L.Juouve a l'Athené de París (1935); "Le maître de Santiago" pel Théâtre Hebertot de París (1948); "To much noise for nothing", "Hamlet" i "All's well that ends well" de Shakespeare en el Memorial Shakespeare Theatre de Strafford upon Avon (1949, 1950 i 1955); fins la seva darrera intervenció a "L'Atlàntida" del poema de J.Verdaguer i música de Falla (1961).

De gran i com a homenatge a Andreu es celebrà una exposició patrocinada per la Diputació de Barcelona al Palau Güell (1963), seu, aleshores, del Museu d'Art Escènic. Esdeveniment que l'artista aprofità per llegar un gran nombre de les seves escenografies i figurins a l'Institut del Teatre. L'any següent era nomenat Acadèmic per la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi.

La seva producció artística sempre va ser evolutiva i experimental. Després d'un apropament a un modernisme anglòfil passà a un classicisme amb regust cubista, que es caracteritzà pel refinament creatiu i per la recerca de nous procediments tècnics i plàstics, els quals dugué a la pràctica amb bons resultats.

Predominà en la paleta d'Andreu el dibuix, però també la pinzellada pastosa. En la seva obra es detecta la inspiració en obres de Velázquez, el Greco y Picasso, des de tendències renaixentistes i manieristes fins a formes cubistes i concepcions surrealistes. Especial atenció tenen els seus "escorzos", el coneixement perfecte del cos, propi d'un pintor que domina l'escultura. Per això, es permet trencar les figures per donar més expressió a l'acció i sobretot potenciar el gest de les mans, anatomies i transgressions que recorden el treball de Miguel Àngel. Unes mans que estan vives, tortuoses, allargades, que van més enllà de la seva funció, formant part del sentit al·legòric del tema representat. Sempre elegant, molt personal i identificable, enginyós amb inspiracions fantàstiques. Nosaltres ens preguntem, per què aquest oblit en les exposicions que es realitzen a Barcelona?

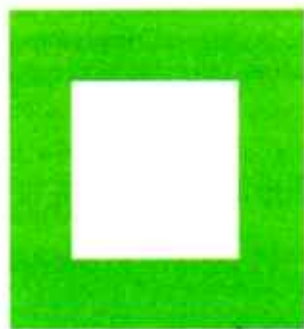
Les entitats que tenen obra de Mariano, a més de col·leccions privades, són: el British Museum de Londres; Chateau Musée de Cagnes sur Mer; Toledo Museum of Art (Ohio); Museum of Art de Pittsburgh (Pennsylvania); Detroit Museum of Arts (Michigan); l'Institut del Teatre de Barcelona; Museu comarcal del Maresme-Mataró; Museu Cau Ferrat de Sitges; Museu d'Arts Decoratives de Barcelona.

Bibliografia:

- Record of the Carnegie Institute's International Exhibitions 1896-1996, Pittsburgh, 1998.
"Te Carnegie International exhibition and the 1939 Awards" dins *The Studio*, vol.119, Londres, gener-juny 1940, pp.12-13.
Mariano Andreu (cat.exp.), Mataró: Museu Comarcal del Maresme-Mataró, 1995.
G.Díaz P[el]aja, *Exposición-Homenaje Mariano Andreu: 50 años al servicio del teatro universal* (cat.exp.) Barcelona: Museo de Arte Escénico-Instituto de Teatro-Diputación de Barcelona, 1963.
"6ème exposition d'art Français contemporain Tokyosaka 1927", *Exposición Tokyo-Osaka*, 1927.
"Of the School of Picasso-Señor Mariano Andreu", *The Sphere*, London, 2 abril 1927, p.24.
Bulletin de L'Art Français et Japonais, 3e année, Tokyo: Fondateurs Editeurs H. D'Oelsnitz H.Kuroda; Paris, tomo III, núm., 25 juillet 1927.

"Baryistes" presentat el 1927 a l'exposició Tokio-Osaka. Figures rotundes i escultòriques dins del món de les formes picassianes

MARCS JESÚS

Balmes, 260 · Tels. 93 237 86 82 · 93 217 29 32 · Fax 93 415 67 45 · 08006 Barcelona

Hercegovina, 19-23 · Tels. 93 202 09 95 · 93 202 09 94 · Fax 93 202 09 94 · 08006 Barcelona

Bonavista, 50 · Tel. 93 371 52 47 · 08960 Sant Just Desvern · Barcelona